

UOT 930 (094.2) :351 (470.96)

Tarix**İTERPOLUN İNKİŞAF TARİXİ VƏ AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA
İTERPOLUN MİLLİ MƏRKƏZİ BÜROSUNUN FƏALİYYƏT İSTİQAMƏTLƏRİ****T.D.Məmmədov**

(Azərbaycan MEA-nın akademiki N.M.Vəlixanlı tərəfindən təqdim edilmişdir)

İnterpolun müasir dövrdə müstəsna rola və fəaliyyətə malik olması, onun keçdiyi tarixi şərait, yaranmasını fərqləndirən amillər və İnterpolun beynəlxalq cinayətkarlığa qarşı mübarizədə rolu göstərilmişdir.

Azərbaycan Respublikasında İnterpolun Milli Mərkəzi Bürosu Baş katibliyi ilə birgə və İnterpolun üzvü olan xarici dövlətlərlə, Azərbaycan Respublikası Daxili İşlər orqanları və hüquq mühafizə orqanları ilə informasiya mübadiləsi həyata keçirərək cinayətkarlığa qarşı mübarizə aparır.

Açar sözlər: Heydər Əliyev, polis, İnterpol, Azərbaycan, Milli Mərkəzi Büro

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyev polis peşəsi haqqında demişdir: “Polis peşəsi ağır peşədir. O, bir tərəfdən yüksək vətəndaşlıq məsuliyyəti, cəsarət, şəxsi mətanət, ikinci tərəfdən – bilik, dərrakə, elm, təhsil və təcrübə tələb edir. Bunun hamısı bir yerdə cəmlənməsə, biz faydalı və mütəşəkkil polis yarada bilmərik”[1].

Müasir dövrdə beynəlxalq münasibətlərin genişlənməsi və dərinləşməsi, habelə elmi-texniki tərəqqinin sürətlə inkişafına baxmayaraq, mənfi ünsürlü meyillərin, o, cümlədən cinayətkarlığın artımı da xüsusi vurğulanmalıdır.

Belə universal təşkilatlardan ən öncülü beynəlxalq cinayət polisi təşkilatı – İnterpoldur. İnterpolun müasir dövrdə müstəsna rola və fəaliyyətə malik olmasında onun keçdiyi tarixi şərait və bu beynəlxalq təşkilatın yaranmasını şərtləndirən amillərin nəzərdən keçirilməsi zəruri əhəmiyyət kəsb edir. İnterpolun tarixinə diqqət yetirməzdən öncə, cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində ilk beynəlxalq təşkilatların yaranmasını qeyd etmək lazımdır. Buna, tarixə nəzər salmaqla bir daha əmin olmaq olar. Belə ki, beynəlxalq cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlığı özündə əks etdirən ilk yazılı müqavilə hələ eramızdan əvvəl 1296-cı ildə Misir fironu 2-ci Ramzeslə Xetlər çarı Xattişin arasında bağlanmış müqavilə olmuşdur. Rus alimi D.N.Nikolski yunan şəhər dövlətləri arasında

bağlanan müqavilələrdə cinayətkarların verilməsi hallarının olduğunu göstərir. O, hətta Roma İmperiyasından Yunanıstana qaçmış qulların geri verilməsi faktlarını da qeyd edirdi. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, o dövrdə dövlətlərin rəqəbətəri və qeyri-məhdud imkanları şəraitində cinayətkarların verilməsi institutu təkmilləşdirilməmiş qaldı. Feodalizm dövründə cinayətkarlığa qarşı mübarizə bir qədər də təkmilləşdi. Bu dövrdə cinayətkarların verilməsi Bizansda, Fransada, İngiltərədə tətbiq olunması başlandı [2].

Monako knyazı 1-ci Albert dünya ölkələrinin aparıcı hüquqşünaslarını və polis zabitlərini öz ölkəsinə dəvət edərək beynəlxalq cinayətkarlıqla mübarizə problemlərini müzakirə etmək məqsədi ilə geniş bir toplantı keçirmək üçün təşəbbüs göstətdi və 1914-cü ilin aprel ayında 24 ölkəni təmsil edən 188 (o cümlədən 3 qadın) nümayəndənin iştirak etdiyi Birinci Beynəlxalq Cinayət polisi konqresinin 6 gün davam edən iclaslarında çox maraqlı müzakirələr aparıldı və sonra dünya ölkələri polis təşkilatlarına beynəlxalq cinayətkarlığın mərkəzləşdirilmiş uçotunun aparılması, ekstradişiya məsələsinin sadələşdirilməsi və tezləşdirilməsi haqqında müraciətlər göndərilməsi barədə qərar qəbul olundu. Növbəti, ikinci konqresin 1916-cı ilin avqust ayında Rumıniyanın paytaxtı Buxarest şəhərində keçirilməsi qərara

alındı. Lakin 1-ci Dünya müharibəsinin başlanması polis təşkilatlarının yenidən yaranmağa başlamış beynəlxalq həmrəylik prosesini müvəqqəti olaraq dayandırdı. 1-ci Dünya müharibəsi başa çatdıqdan sonra, obyektiv səbəblər üzündən, Avropada beynəlxalq cinayətkarlıq tüğyan etməyə başlamışdı. Bu isə cinayətkarlıqla mübarizə sahəsində beynəlxalq əməkdaşlığın həyata keçirilməsi zərurətini doğurdu. Bu cür şəraitlə barışa bilməyən peşəkar polis işçiləri vəziyyətdən çıxış yolları axtarmağa başladılar. 1921-1922-ci illər ərzində Avstriyanın kansleri olmuş, 1923-cü ildən bu ölkənin və onun paytaxtı Vyananın polis təşkilatlarının rəhbəri vəzifəsində çalışan peşəkar polis işçisi İohan Şober beynəlxalq polis təşkilatının yaradılması istiqamətində birinci konqresin işini davam etdirməyi qərara aldı. O, bu məqsədlə Sovet İttifaqından başqa bütün ölkələrin və kifayət qədər böyük şəhərlərin polis rəhbərlərinə 300-dən çox dəvət məktubu göndərirdi.

17 ölkəni təmsil edən 138 nümayəndənin iştirak etdiyi İkinci Beynəlxalq cinayət polisi konqresi 1923-cü il sentyabr ayının 3-də Vyana şəhərində öz işinə başladı. Beş gün davam edən qızğın müzakirədən sonra, 1923-cü il 7 sentyabr tarixdə Beynəlxalq bürosunun Vyanada fəaliyyət göstərməsi qərara alınan Beynəlxalq Cinayət polisi Komissiyası (İCPC) təsis edildi. Konqres toplantıda Komissiyaın baş Assambleyası iclaslarının hər il Avropanın müxtəlif ölkələrində keçirilməsini qərara aldı.

Məhz bu tarix İnterpolun yaranma tarixi hesab edilir, hərçənd ki, o 1956-cı ilə kimi, Cinayət polisinin beynəlxalq komissiyası adını daşıyırdı. 1924-cü ilin may ayında Vyana şəhərində Cinayət polisinin beynəlxalq komissiyasının 1-ci sessiyası çağırıldı və həmin sessiyada 5 əsas məsələdən ibarət qətnamə qəbul edildi.

Komissiyaın yaradılması hüquq-mühafizə orqanlarının qarşılıqlı fəaliyyətinin inkişafı tarixində yeni mərhələ sayılır. Çünki, əvvəlki dövrlərdən fərqli olaraq, polis orqanları xaricdə olan həmkarları ilə, onları maraqlandıran məsələlərə dair rəsmi və statistik əsaslarla vasitəci olmadan məlumat mübadiləsi həyata keçirmək imkanı əldə etmiş olurlar. 1926-cı ildə Vyana şəhərində Beynəlxalq Cinayət polisi Komissiyasının 2-ci sessiyası baş tutdu. Burada 21 qətnamə qəbul edildi.

Onlar əsasən beynəlxalq cinayətkarlıq haqqında məlumatların təsis edilməsinə, polis qüvvələri arasında teleqraf əlaqələrinə məxsus olan qanunların tətbiq edilməsinə, pornoqrafik kino və ədəbiyyata qarşı tədbirlərin görülməsinə aiddir. Eyni zamanda 2-ci sessiyada Belçika hökumətinin nümayəndəsi cənab Kefferin növbəti konqresin 1926-cı ildə Berlin şəhərində keçirilməsi təklifi bəyənilədi. 1926-cı il sentyabr ayının 17-dən 30-na kimi keçirilən Beynəlxalq Cinayət polisinin Berlin konqresində 245 nəfər iştirak etmişdir. Konqres əsasən ekstradisiya mövzusunə həsr olunmuşdur. Lakin yalnız 1930-cu ilin sentyabr ayında Beynəlxalq cinayət polisi komissiyası tərəfindən ekstradisiyanın həyata keçirilməsi prinsipləri işlənilib hazırlandı. Bir faktı da qeyd etmək lazımdır ki, təsis olunduğu və fəaliyyət göstərdiyi dövr ərzində Beynəlxalq Cinayət Polisi Komissiyası Avropa dövlətlərinin hüquq mühafizə orqanlarının mərkəzləşdirilməsi, eləcə də krininalistik uçotların mərkəzləşdirilməsinin önündə gedirdi. [4]

1935-ci ildən başlayaraq, beynəlxalq cinayəti komissiyasının fəaliyyətində yeni bir dövr kimi xarakterizə oluna bilər ki, bu da mənfi istiqamətdə inkişaf etmişdir. Daha dəqiq ifadə etsək, həmin dövrdən 20-ci əsrin 40-cı illərinin ortalarına qədər bu beynəlxalq qurum faşistlərin tam nəzarəti altında fəaliyyət göstərmişdir. 1938-ci ilin mart ayının 1-dən alman əsgərləri Avstriyaya daxil oldu və 18 aydan sonra İkinci Dünya müharibəsi başlandı. Cinayət Polisi Beynəlxalq Komissiyasının fəaliyyəti pozuldu. 1940-cı ildən CPBK-na Alman təhlükəsizlik şöbəsinin rəhbəri Heydrix başçılıq edirdi. CPBK-nın idarə və beynəlxalq bürosu Vyana şəhərindən Berlin şəhərinə keçirilmişdir. Prezidentin xüsusi nümayəndəsi, məsləhətçi Zindel CPBK-na rəhbər təyin olunmuşdur. CPBK onun rəhbərliyi altında fəaliyyət göstərirdi. Almanıyanın Cinayət polisinin başçısı Artur Gebel Beynəlxalq Büronun rəhbəri təyin edilmişdir. 1943-cü il yanvar ayında Avstriya polisinin rəhbəri Kaltenbruner CPBK-nın rəhbəri təyin olundu. Nürinberq prosesində Kaltenbruner CPBK-nın 20 əsas müttəfiqlərindən biri kimi, insanlığa qarşı cinayətkarlıqda təqsirli bilinmiş və faşistlər öz cinayətkar fəaliyyətində CPBK-dan aktiv istifadə et-

mişlər. İkinci Dünya müharibəsi dövründə CPBK-nın heç bir rəsmi konqresi çağırılmamışdır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, faşist Almaniyası dövründə komissiyanın kartotekalarından, əsas etibarilə, siyasi məqsədlər naminə, eləcə də 2-ci Dünya müharibəsinin iştirakçısı olan başqa dövlətlərə qarşı istifadə etməyə başlamışdır. Nümunə qismində həmin dövrdə keçirilən "Bernixard" əməliyyatını göstərmək olar. Belə ki, İngiltərə iqtisadiyyatının tamamilə çökdürülməsi və məhv edilməsi üçün, kifayət sayda funt sterlinq, 100000 saxta banknotlar, 41 ədəd hazırlanmış kilşə 1963-cü ildə aşkar edilərək dövrüyyədən çıxarılmışdır.[5]

1938-ci ildən heç bir iclas keçirməyən CPBK-nın yenidən yaradılması üçün Belçika hökumətinin təşəbbüsü ilə, 3-5 iyun 1946-cı ildə Brüssel şəhərində dünyanın 17 dövlətinin nümayəndələrinin və Belçika hökuməti rəhbərlərinin iştirakı ilə toplantı keçirildi. Həmin toplantıda Belçika Ədliyyə Nazirliyinin baş inspektoru M.Luvay CPBK-nın Prezidenti Fransa Cinayət Polisinin başçısı M.Lune Diklo isə CPBK-nın baş katibi vəzifəsinə təyin olunmuşdur. Həmin toplantıda CPBK-nın mənzil qərargahının Paris şəhərinə keçirilməsi qərara alındı. Dünyanın 19 ölkəsi CPBK-da öz iştirakını təzədən başladı. Onlardan Belçika, Cin, Danimarka, Misir, Fransa, Yunanıstan, Hollandiya, İran, Luksenburq, Norveç, Polşa, Portuqaliya, İsveç, İsveçrə, Türkiyə, Çexoslovakiya, Böyük Britaniya, Yuqoslaviya və Amerika Birləşmiş Ştatları [6].

İlk dəfə İnterpol termini və təşkilatının simvolu 1914-cü ilin aprel ayında "Jurnal De Monaco" jurnalının səhifəsində çıxmışdır. Bu jurnalda cinayət polisinin 1-ci Beynəlxalq konqresindən rəsmi məqalə dərc olunmuşdur. 1946-cı il iyul ayının 22-də "İnterpol" termini Parisdə yerləşən mənzil qərargahının teleqraf ünvanının ifadəsi kimi istifadə olunmağa başladı.[7]

Bir məsələni də xüsusilə qeyd etmək yerinə düşərdi ki, İnterpolun siyasi fəaliyyətlə məşğul olmasının qadağan olunmasına dair müddəalarının təşkilatın nizamnaməsinə daxil edilməsi də İkinci Dünya müharibəsi dövründə onun siyasi məqsədlə istifadə olunmasının nəticəsidir. 1956-cı ildə Vyana şəhərində keçirilən Beynəlxalq Cinayət Polisi Komissiyası-

nın 25-ci sessiyasında yeni Beynəlxalq Cinayət Polisi təşkilatının – "İnterpol"un nizamnaməsi qəbul olunmuşdur.

İnterpolun beynəlxalq polis əməkdaşlığının həyata keçirilməsi aparılan elmi araşdırmaların müzakirə obyektı olaraq qalmaqdadır. Belə ki, bəzi müəlliflərin fikrincə, İnterpol üzv dövlətlər milli polis orqanları vasitəsi ilə cinayətkarlıqla mübarizədə daim əməkdaşlıq edirlər. Qeyd olunan təşkilatın təsis olunması və uğurlu inkişafı müvafiq əməkdaşlığın artan tələbatının təmin edilməsi sahəsində iştirakçı dövlətlərin səylərinin həyata keçirilməsinə kömək edir. Digər qrup müəlliflər hesab edirlər ki, İnterpolun beynəlxalq hüquqi statusu, onun funksiyaları və strukturu kifayət qədər araşdırılmamış və işlənməmişdir. Bunun səbəbi isə dinamik dəyişən beynəlxalq şərait, eləcə də İnterpol çərçivəsində cinayətkarlıqla mübarizənin üsulları və istiqamətlərinin davamlı təkmilləşdirilməsidir. 1980-ci illərin ortalarında müvafiq beynəlxalq təşkilat dünyanın bütün qitələrini təmsil edən 125 dövləti sıralarında birləşdirmişdir. 2008-ci ildə isə üzvlərin sayı 180-dən 187-yə çatmışdır. Hazırda isə İnterpol öz sıralarında 190 dövləti birləşdirir, mənzil qərargahı Fransanın Lion şəhərində yerləşir. Bura Avropa, Aralıq dənizi ölkələri, şimali Amerika və Yaxın Şərqi regional mərkəzləri daxildir. İnterpolun digər mərkəzləri Nayrobidə (şərqi Afrika üçün), Buenos-Ayresdə (Cənubi Afrika üçün), Tokio (Asiya üçün), Puerto-Rikoda (Mərkəzi Amerika və Karib hövzəsi ölkələri üçün) yerləşir. İnterpolun əsas sənədi qeyd edildiyi kimi, 1956-cı ildə qəbul edilən nizamnaməsidir.[8]

Beynəlxalq cinayət polisi təşkilatı İnterpolun fəaliyyət göstərən orqanlarına aşağıdakılar daxildir: 1. Baş Assambleya; 2. İcraiyyə komitəsi; 3. Baş katiblik; 4. Milli Mərkəzi Büro; 5. Müşavirlər; yerinə-yetirmək üçün, öz səlahiyyətləri çərçivəsində və öz öhdəliklərinə uyğun olaraq bütün mümkün tədbirləri həyata keçirirlər.

Azərbaycan Müstəqillik əldə etdikdən sonra Cinayət Polisi təşkilatı İnterpolun Baş Assambleyasının 4-10 noyabr 1992-ci il tarixdə Sineqalın Dakar şəhərində keçirilən 61-ci sessiyasında bu mötəbər təşkilatın bərabərhüquqlu

üzvlüyünə qəbul edildi. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 9 fevral 1993-cü il tarixli 72 nömrəli qərarı ilə fəaliyyətə başladı. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun Milli Mərkəzi Bürosu Daxili İşlər Nazirliyinin bir qurumu hesab edilir. Daxili İşlər Nazirliyinin bütün strukturları ilə, cinayətkarlıqla mübarizədə qarşılıqlı fəaliyyət göstərir. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun Milli Mərkəzi Bürosu İnterpolun üzvü olan xarici dövlətlərlə cinayətkarlıqla mübarizə aparmaq məqsədi ilə informasiya mübadiləsini həyata keçirir, cinayətlərin qarşısının alınması və açılması üçün digər ölkələrin MMB-na cinayətkarlar, habelə əşya və sənədlərin axtarışı və sair sorğuların göndərilməsini təmin edir. Bundan başqa beynəlxalq cinayətkarlığa qarşı mübarizə sahəsində çoxsaylı tədbirlər həyata keçirir. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun MMB-nun əsas fəaliyyət istiqamətlərini narkomaniya, terrorizm, insan alverinə qarşı mübarizə, korrupsiyaya qarşı mübarizə, mədəni sərvətlərin oğurlanmasına qarşı mübarizə, əməliyyat-axtarış fəaliyyətinin təşkili və sair cinayətkarlığa qarşı mübarizə təşkil edir. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun Milli Mərkəzi Bürosunun fəaliyyət göstərdiyi 20 ildən artıq müddətdə Azərbaycan Respublikasının DİO-rı, respublikanın hüquq-mühafizə orqanları və İnterpolun üzvü olan dünya dövlətləri ilə birgə cinayətkarlığa qarşı mübarizədə çoxsaylı tədbirlər həyata keçirmişlər. Aşağıda bir neçə maraqlı faktı qeyd etmək yerinə düşərdi.

İnterpolun üzvü, Latviyanın İnterpol MMB-nun əməkdaşları ilə, əlaqələr nəticəsində uydu-ruşmuş ərizələr əsasında avtomobillərin sığorta edilməsi fərqləndirilməsi aşkar edilmiş və beləliklə, Azərbaycan vətəndaşlarının hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində aparılmış iş zamanı Latviyada fərqləndiricilər şəbəkəsi müəyyən edilərək ifşa edilmişdir. Digər bir misal olaraq 1993-cü ilin yanvar ayında Azərbaycan Respublikasında İnterpolun İzrail MMB-su ilə birgə əməliyyat sayəsində Özbəkistan Respublikasının vətəndaşı V.Sarkisyan kredit kartochkalari ilə fərqləndirən hərəkətlərinə görə İzraildə həbs olunmuş və cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuşdur.

Terrora qarşı mübarizə xətti ilə 15 sentyabr 1993-cü ildə Bakıdan 3 terrorçu tərəfindən

Bakı-Perm reysi ilə hərəkət edən təyyarənin qaçırılması ilə əlaqədar İnterpolun MMB-nun əməkdaşları beynəlxalq əməkdaşlıqla bağlı vəzifələrin öhdəsindən gəlmiş, İnterpol kanalları vasitəsilə cinayətkarların fotosəkilləri, onlar tərəfindən istifadə olunan xəritə alınmış, MTN, nəqliyyat Prokurorluğunun və DİN-nin rəhbərliyinin birgə keçirdikləri tədbirlər nəticəsində Norveçə sorğular göndərilmiş, nəticədə cinayətkarlar ifşa edilmişdir. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun MMB-nun fəaliyyəti İnterpolun Norveç həmkarları və İnterpolun Baş katibliyi tərəfindən yüksək qiymətləndirilmişdir [9]. Azərbaycana qarşı siyasi-hərbi təxribatların, terrorun, iqtisadi dağıntıların təşkilatçısı olan Ermənistan Respublikasının keçmiş Prezidenti Ter Petrosyan, Köçəryan, Sarkisyan və eləcə də, 1994-cü ildə Bakı Metropoliteninin partlaması nəticəsində çoxsaylı insan qırğınına səbəb olmuş hadisəyə bilavasitə rəhbərlik etmiş Xocalı faciəsinin iştirakçılarından biri olan Zori Balayan barəsində Azərbaycan Respublikasında İnterpolun MMB-su 170 ölkəyə axtarış elan etmişdir. Lakin buna baxmayaraq onların məsuliyyətə cəlb edilməməsi bu sahədə ikili standartlarla yanaşmanın mövcud olduğunu göstərir. 1997-ci il oktyabr ayının 15-dən 21-dək Hindistanın paytaxtı Dehli şəhərində İnterpolun Baş Assambleyasının 66-cı sessiyası keçirilmiş və həmin sessiyada Azərbaycan Respublikasının Daxili İşlər naziri Ramil Usubov nümayəndə heyəti ilə birgə, Hindistanın Baş naziri İnder Kumar Qucral, İnterpolun Prezidenti Toşinori Kanimoto, İnterpolun Baş katibi R. Kendal və xarici ölkələrin səfirləri və İnterpolun üzvü olan dünya dövlətlərinin nümayəndələri iştirak etmişlər. Sessiyada İnterpolun fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif məsələlər, o cümlədən təşkilat tərəfindən 1996-cı ildə görülmə işlər barədə hesabat, beynəlxalq səviyyədə narkotik maddələrin qanunsuz dövriyyəsi, beynəlxalq iqtisadi və maliyyə cinayətkarlığı, beynəlxalq terrorculuq, mütəşəkkil cinayətkarlıq, 1998-ci il üçün tədbirlər planı və s. məsələlər müzakirə olunmuşdur.

Gündəlikdə duran məsələlərin müzakirəsində Azərbaycan nümayəndə heyəti fəal iştirak etmişdir. Cinayətkarlığın beynəlxalq axtarışı ilə bağlı məsələ müzakirə edilərkən nü-

mayəndə heyətimiz belə bir təklif irəli sürmüşdür ki, İnterpolun müşahidəçi statusundan istifadə edərək BMT-də ekstradisiya haqqında vahid beynəlxalq konvensiyanın hazırlanması təklifi ilə çıxış etsin. Belə bir konvensiyanın olması həm İnterpolun, həm də MMB-nun rolunun artmasına bilavasitə xidmət göstərə bilərdi. Bu təşəbbüs bütün iştirakçılar tərəfindən bəyənilmiş və sessiyanın müvafiq qərarında öz əksini tapmışdır. Amerika Birləşmiş Ştatlarının nümayəndə heyəti ilə görüşdə Rüstəm Mustafayev adına İncəsənət muzeyinə məxsus rəsm əsərlərinin Nyu Yorkda aşkar edilməsi ilə birgə istintaq hərəkətlərinin təşkili məsələlərinə toxunulmuş və bu barədə prinsipial razılıq əldə edilmişdir. Nəticədə hadisəni törədən cinayətkarlar cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmuş və incəsənət əsərləri muzeyə qaytarılmışdır [10].

Azərbaycan Respublikası digər beynəlxalq qurumlarla yanaşı beynəlxalq cinayət polisi təşkilatı İnterpol çərçivəsində keçirilən tədbirlərdə və layihələrdə aktiv iştirakına səbəb olmuşdur. Bunun nəticəsi olaraq ölkəmiz artıq bir sıra beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir. 1997-ci il fevral ayının 16-da BMT-nin narkotiklər üzərində nəzarət komitəsinin Yaxın və Orta Şərqdə narkotiklərin qanunsuz dövriyyəsinə nəzarət üzrə yardımçı komissiyasının Bakıda keçirilən 32-ci sessiyasında iştirak etmək üçün respublikamıza rəsmi səfərə gəlmiş İnterpolun Baş katibi R. Kendal Respublikanın keçmiş Prezidenti Ulu öndər Heydər Əliyev ilə görüşdü. Dövlətimizin başçısı cənab R. Kendalın rəhbərlik etdiyi beynəlxalq təşkilatın dünyada, o cümlədən Azərbaycanda məşhur olduğunu nəzərə çatdırmışdır. Ermənistan – Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin Beynəlxalq aləmə göstərdiyi təsirdən söhbət açan R. Kendal bu münaqişənin aradan qaldırılmasına İnterpolun maraq göstərdiyini vurğulamış və həmçinin İnterpol əməkdaşlarının Azərbaycanda əlaqələrindən çox razı qaldığını bildirmişdir [11].

2003-cü il ərzində beynəlxalq cinayət polisi təşkilatı İnterpolun baş katibliyindən respublikamız bir sıra qonaqları qəbul etmişdir. Eyni zamanda İnterpolun Baş katibi cənab

Ronald Nobl Bakıda səfərdə olmuş, baş prokuror cənab Qaralovla, Ədliyyə naziri cənab Fikrət Məmmədovla görüşlər keçirmişdir. MMB-nun şəxsi heyəti ilə görüş zamanı cənab Ronald Nobl Büronun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmiş və bir sıra məsələlərlə bağlı fikir mübadiləsi aparmışdır. Bundan başqa 6 oktyabr 2011-ci il, 22 noyabr 2011-ci il və 23 may 2012-ci il tarixdə İnterpolun Baş katibi cənab Ronald Noblun Azərbaycana səfəri və DİN-nin rəhbərliyi ilə görüşü zamanı 2012-ci ildə beynəlxalq təhlükəsizliyin təmin olunması və dünya hüquq-mühafizə ictimaiyyətinin bu məsələyə diqqətinin yönəldilməsi, habelə İnterpolun təhlükəsiz dünya naminə fondunun tətbiqi üçün Bakıda mədəni tədbirlərin keçirilməsi təklif olunmuş və DİN-nin rəhbərliyi tərəfindən buna razılıq verilmişdir [12].

Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin layiqli davamçısı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin apardığı uğurlu siyasət nəticəsində bütün sahələrdə olduğu kimi, beynəlxalq cinayətkarlığa qarşı uğurla mübarizə aparılır. Göründüyü kimi, beynəlxalq terrorizmə və digər beynəlxalq cinayətlərə qarşı mübarizədə İnterpolun və Azərbaycan Respublikasında İnterpolun MMB-nun fəaliyyəti dənılmazdır və bu sahədə beynəlxalq əməkdaşlığın həyata keçirilməsi üçün təşkilat təqdirəlayiq fəaliyyət göstərir.

ƏDƏBİYYAT

1. *Hüseynli İ.İ., Mustafayev S.* “Azərbaycan Polisinin yubileyi”, 2008, Bakı, “Apostol” çap evi.
2. *Rzayev A.Ə.* Beynəlxalq cinayətkarlığa qarşı mübarizə problemləri // Qanun, 05(109), 2003, 70 s.
3. *Aslanov E.* İnterpolun yaranması və inkişafı tarixi: şərait və mövcud zərurət // “Femida” as on may 15th, 2012\4 Comments, səh. 9
4. *Филатов В.П.* Интерпол—международная организация уголовной полиции // Московский журнал международного права, 1997, №3, с.110
5. *Шуваева Е.А., Помочный М.* Правовые вопросы структуры и деятельности международных организаций, М.: МГУ, 1980, с.3
6. *Овчинский В.С.* Интерпол в вопросах и ответах. Москва, 2001, с. 318.
7. *Бельсон Я.М.* Международная организация уголовной полиции Интерпол. Москва, 1981.

8. Родинов К.С. Интерпол вчера, сегодня, завтра. Москва: Международные отношения, 1990, с.220.
9. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun MMB-nun cari arxivi, MMB-nun illik arayış hesabatı, 1994, yanvar, 9 s.
10. Azərbaycan qəzeti, 22 oktyabr 1997, səh. 8.
11. Xalq qəzeti, 18 fevral 1997, səh. 8.
12. Azərbaycan Respublikasında İnterpolun Milli Mərkəzi Bürosunun cari arxivi, 2012-ci ilin 1-ci yarım ili ərzində MMB-nun hesabat arayışı əlyazma şəklində, 22 s.

*Azərbaycan Müəllimlər İnstitutunun
Sumqayıt Filiali*

HISTORY OF THE INTERPOL AND ACTIVITIES INTERPOL NATIONAL CENTRAL BUREAU IN AZERBAIJAN

T.D.Mamedov

The article describes the invaluable role, importance and the development of the organization in the fight against international crime.

In the fight against international crime, National Central Bureau of Interpol in Azerbaijan together with the other member countries of Interpol, as well as with internal affairs bodies of the Azerbaijan Republic, with law enforcement information maintained close communication.

Keywords: *Heydar Aliyev, police, Interpol, Azerbaijan, NCB*

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ ИНТЕРПОЛА И НАПРАВЛЕНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ НАЦИОНАЛЬНОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО БЮРО ИНТЕРПОЛА В АЗЕРБАЙДЖАНЕ

Т.Д.Мамедов

В статье раскрываются неопценимая роль, значение и пути развития этой организации в борьбе с международной преступностью.

В борьбе с международной преступностью Национальное Центральное Бюро Интерпола в Азербайджане совместно с другими странами – членами Интерпола, а также с органами внутренних дел Азербайджанской Республики, с правоохранительными органами осуществляет тесную информационную связь.

Ключевые слова: *Гейдар Алиев, полиция, Интерпол, Азербайджан, НЦБ*